

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. д-р Владислав Христов Христов, д. м.

Относно: Процедура за присъждане на
образователна и научна степен „доктор” по научна
специалност „Обща хирургия, по професионално
направление 7.1. Медицина, област на висшето образование
7. Здравеопазване и спорт на д-р Дениз Доан Зия

Тема на дисертационния труд на
„МИНИИНВАЗИВНО ЛЕЧЕНИЕ НА ДОБРОКАЧЕСТВЕНИТЕ
ЗАБОЛЯВАНИЯ В ОБЛАСТТА НА ЕЗОФАГО-ГАСТРАЛНАТА ВРЪЗКА И
ДИАФРАГМАТА”

1. Автобиографични данни

Д-р Зия е роден в гр. София през 1972 г. През 1997 г. завършва висшето си образование по медицина в МУ – гр. София, а през 2005 г. придобива права на специалист по „Обща хирургия”. Провежда редица специализация в страната и чужбина, касаещи лапароскопската хирургия. Има над 20 години трудов стаж като хирург. Говори английски, турски и руски език.

2. Дисертационен труд и научна дейност

Представеният дисертационен труд разглежда основни проблеми, свързани с диагностиката, предоперативното планиране и хирургичната тактика при лечението на доброкачествените заболявания в областта на хиаталния отвор и диафрагмата. Наличието на рецидиви при лапароскопското лечение на хиаталните хернии в световен мащаб и в частност у нас, показват необходимостта от търсенето на решения на множество въпроси, свързани с подобряване на алгоритъма на поведение и определяне на хирургична тактика и оперативно лечение при тези случаи. Обект на особен интерес и активна дискусия в хирургическата

общност са различните по обем и вид оперативни интервенции, като компетентното им извършване би следвало да бъде обект на дейността на големи и специализирани хирургични центрове със съвременна апаратура, възможности за адекватна диагностика, традиции и добре подготвени хирурзи.

Представеният за рецензия дисертационен труд съдържа 170 страници. Работата е онагледена с 43 цветни фигури и 43 таблици. Библиографията включва 214 източника, от които 14 на кирилица и 200 на латиница.

Във въведението е определена актуалността на проблемите при лечението на бенигнените заболявания в областта на хиатуса и диафрагмата, които са обект на дискусии на всички международни форуми посветени на тази тема, като е акцентирано върху основните и най-важни елементи на миниинвазивната хирургия в комплекса на лечение на хиаталните хернии.

Авторът представя обширен литературен обзор. В него са цитирани 10 български автори, които са работили по проблемите на усложнения колоректалния карцином. Отразени са множество съвременни проучвания, като са обхванати източници от последните 20 години, но повече от 100 цитирани източника са от публикации след 2015г. От литературния обзор са изведени следните изводи и въпроси:

1. Дискутабилен остава проблема за определяне на хирургичната тактика, вида и обема на оперативната интервенция при различните видове хиатални хернии.

2. Все още стои открит въпроса за прилагането или не на протеза при херниални дефекти с големина на 6см.

3. Все още не е постигнат консенсус по въпроса за влиянието на обема на оперативната интервенция върху баланса между честотата на следоперативните усложнения и постиганите дългосрочни резултати при пациентите с различните видове усложнения?

4. Има ли универсални техники по отношение на патологичните промени в областта на ЕГВ и диафрагмата или оперативната техника се избира спрямо индивидуалните особености на болестта и на пациента?

Литературният обзор обхваща тематиката в нейната цялост. Поставен е акцент върху големи, рандомизирани и контролирани проучвания с мета-анализи, които имат най-високо ниво (А и В) на доказателственост и препоръчителност на резултатите.

Използвани са и гайдлайните на SAGES (Society of American Gastrointestinal and Endoscopic Surgeons).

ЦЕЛТА на дисертацията е ясно и точно формулирана:

„Да бъде формулиран алгоритъм за оценка и подбор на пациенти с доброкачествени заболявания в областта на езофаго-гастралната връзка и диафрагмата за лапароскопско оперативно лечение.“

Дисертантът си поставя **6 задачи** за постигане на определената цел. Чрез тях се търсят в детайли отговори на основни въпроси, на които обзорът на литературата не отговаря ясно. Задачите засягат, както диагностичните така и терапевтични проблеми и създават основа за бъдещо развитие на познанието за хиаталните хернии.

Материали и методи

Дисертацията е изградена върху проучвания, включващи материал на Клиниката по хирургия на УМБАЛ „Света Анна” – София върху 196 болни, оперирани в клиниката за периода от 2002 г. до 2017 г.

Използваните методи включват:

- Клинични и диагностични методи: За диагностика и определяне вида патология предоперативно, както и за проследяване на пациентите са използвани различни лабораторни методи; множество образни методи – УЗД на коремни органи; рентгенологично мултипозиционно контрастно изследване; КАТ; ендоскопски методи.
- Оперативните методи включват: Антирефлуксни операции – корекция на ъгъла на His, различни видове фундопликации (Nissen, Toupet, Dor) ;крупорофия с или без протеза.
- Болните са проследени до 24 месеца след операцията.
- Статистически методи: за описателна оценка; за проверка на хипотези и други, като критичното ниво на значимост е $\alpha=0.05$, а нулевата хипотеза се отхвърля, когато стойността P (P-value) е $<\alpha$.

Използваният за дисертационния труд материал от 196 пациенти е достатъчен като обем и е анализиран в достатъчно дълъг срок от 2г. Дисертантът е участвал активно в лечението на повечето от пациентите, като има личен принос в

диагностиката, предоперативното оценяване, оперативните интервенции и следоперативното проследяване на пациентите включени в изследваните групи пациенти. Повечето от приложените методи са класически и общоприети, но изграждането на констелация от тях дава основание на автора да направи задълбочен анализ на получените резултати и да приложи разнообразни статистически методи. В напълно съвременен стил е създаден дизайн за всяка една от поставените задачи, като изследваният материал е обработен за постигане на поставената цел и оценка на работната хипотеза.

Резултати и обсъждане:

Дисертантът представя структурата и собствените данни на проучването, резултатите и обсъждането в обем от 60 страници, като детайлно описва разпределението и анализа на групите болни съответно на разглежданите показатели. Статистическите анализи на данни са представени в отделна глава на дисертационния труд, което придава на проучването яснота и достоверност.

В обсъждането дисертантът представя кратки епидемиологични данни за заболяванията на ЕГВ и диафрагмата, като съпоставя различни аспекти от литературните данни и получените данни при анализа на резултатите от своя труд. Интерпретира избраните методи за провеждане на проучването и получените в анализа данни съответно на утвърдени водещи линии на поведение на SAGES и други.

В заключението Д-р Дениз Зия предлага примерен „Алгоритъм на поведение при миниинвазивно лечение на бенигнените заболявания в областта на ЕГВ и диафрагмата” и акцентира върху индивидуализирането на подхода към болните с такива заболявания.

Дисертантът представя 9 извода от научния си труд. Приемам всичките като напълно достоверни със забележката, че по-голямата част от тях са вече добре известни постулати в лапароскопското лечение в областта на хиатуса, но в същото време отчитам, че дисертантът в труда си е постигнал доказването им.

Д^р Дениз Зия извежда следните 6 приноса на научния си труд:

1. Направен е литературен анализ на възможностите при съвременните минимално-инвазивни, лапароскопски техники за лечение на неонкологични заболявания в областта на ЕГВ.

2. Анализирани са достъпните литературни данни за диференциран оперативен подход, съответно на пато-анатомичните изменения и пато-физиологична специфика при различните бенигнени заболявания в областта на ЕГВ и отчитаните резултати.

3. Формулиран е работен алгоритъм за избор на оперативен метод и диференцирана селекция на пациентите, съответно на клиничните симптоми и патоморфологичните изменения при бенигнените заболявания на ЕГВ.

4. Чрез ретроспективен и проспективен анализ са доказани предимствата на диференцираната селекция на пациенти и избор на оперативен метод, съответстващ на болестните изменения и клиничната симптоматика.

5. Доказани са преимуществата от приложението на синтетични протезни материали за оперативна корекция на диафрагмалните херниални дефекти.

6. Доказани са преимуществата от приложението на концепцията за свобода от напрежение (tension free) при протезиране на големите херниални, хиатални дефекти (с диаметър > 6 см).

От тях приемам пет, без първия който касае литературния анализ, тъй като смятам, че всяка дисертация притежава такъв като абсолютно задължителен елемент от научния текст и подготвя разработката. Тежестта на приносите трябва да бъде свързана с проява на личното отношение към поставения проблем и да отразява практическия индивидуален диагностично-лечебен подход при разглежданата патология.

Критичните ми бележки към изведените изводи и цитираните приноси не омаловажават представения ми за рецензия научен труд като цяло. Стойността на извършената научна работа оценявам като висока, както и нейната полза за хирургичната общност у нас.

Публикационна активност и науко-метрични критерий.

Докторантът представя данни за публикационна дейност свързани с дисертационния труд в табличен вид, от която става ясно, че напълно изпълнява минималните науко-метричните критерий и критерийте приети от Научния съвет на „УМБАЛСМ Н.И.Пирогов” ЕАД – гр. София. Д-р Зия има три пълнотекстови публикации по темата на дисертационния труд – две статии и един доклад от конференция публикуван в сборник. Като първи автор е в две от тях. Общата

стойност на точките възлиза на 50 т.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложеното до тук и като заключение смятам, че дисертационния труд на Д^р Зия „Миниинвазивно лечение на бенигнените заболявания в областта на езофагогастралната връзка и диафрагмата” е добре развита и завършена научна работа, която отговаря на обозначените в Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав на УМБАЛСМ „Н.И. Пирогов“ качествени и количествените критерии. Вярвам, че научният труд е основан на коректни данни и интерпретации, с високо ниво на лична критичност към извършените им анализи. Той анализира и извежда изводи с практическа полза, свързани с лечението на едно социално значимо заболяване с все по-нарастваща честота, каквато е хиаталната херния. В този смисъл дисертационният труд се причислява към научните търсения, които пряко могат да доведат до подобряването на близките и далечните резултати при лечението на пациентите.

Всичко това ми дава убедено основание да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР” на Д^р Дениз Доан Зия.

08.09.2025г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

гр. София

(Професор Д^р Владислав Христов, д. м.)